

Forstå din pension

Hvad ligger der egentlig bag pensionsbegreber som depotrente, tillægspension og solvenskrav? Og hvad sker der med dine pensionsbidrag fra du indbetaler dem, og til de kommer til udbetaling som pension?

Det kan være svært at gennemskue sine pensionsforhold. Men en pensionsordning skal give tryghed i hverdagen og for bedre at kunne forstå den information, du får om din pensionsordning i DIP, har pensionskassen udarbejdet denne mere tekniske beskrivelse.

For selv om det umiddelbart ikke er muligt at sammenligne to pensionstilbud, hvis man ikke kender de nøjagtige forudsætninger om forrentning, levetid, invaliditet etc., er det DIP's ønske at gøre tallene så gennemskuelige som muligt.

Den følgende beskrivelse er ikke dækkende for medlemmer med ordninger på Regulativ 1 og 2. Disse ordninger er anderledes, og beskrives ikke fyldestgørende i dette materiale.

Fra pensionsbidrag til pension

Pensionsbidragene skal i sidste ende opfylde dine ønsker og behov til livet som pensionist, og det fremgår af den årlige depotoversigt, hvordan din opsparing udvikler sig.

Depotoversigten, som primo året er tilgængelig på Medlemsweb'en (se afsnit om Medlemsweb), består altså - udover værdien af indbetalinger primo (det allerede opsparede) - af bidrag og eventuelle indskud, der er indbetalt i løbet af året. Hertil lægges så forrentningen, som er den depotrente, bestyrelsen har fastsat for året. Endelig fratrækkes PAL-skat, udgifter til forsikringsdækning og gruppeordning samt administrationsomkostninger.

Depotoversigt

Værdien af indbetalinger primo
 + Indbetalte bidrag og indskud
 + Forrentning
 - PAL-skat
 - Udgifter til forsikringsdækning
 - Udgifter til gruppeordning
 - Administrationsomkostninger
 = Værdi af indbetalinger ultimo

Depotrenten er den årlige forrentning, der tilskrives dit depot. Depotrenten fastsættes årligt på baggrund af pensionskassens økonomi. Medlemmer på samme ordning får altid samme forrentning, mens der kan være forskel i forrentningen på de forskellige ordninger. Baggrunden for denne forskel ligger i den forskellige risiko, der er forbundet med pensionstilsagnene på de forskellige ordninger.

Regulativ 3 medlemmerne valgte sig i 2006 over på en ordning med en grundlagsrente på 1,5 %. Samtidig er tegningsgrundlaget betinget, og disse to faktorer giver en anden solvensmæssig risiko i forhold til medlemmerne på Regulativ 1 og 2, hvor grundlagsrenten er op til 4,5 %.

På denne baggrund har DIP udmeldt forskellige depotrenter for 2012. Medlemmer på Regulativ 3 og 4 får tilskrevet en depotrente på 5,3 %, mens medlemmer på Regulativ 1 og 2 får tilskrevet en depotrente på 3,5 %.

PAL-skat er den individuelle pensionsafkastskat, der skal opgøres individuelt for hvert medlem. PAL-skatten udgør 15,3 % af rentetilskrivningen.

Udgifterne til forsikringsdækning er prisen for invalidepension, børnepension, eventuel ægtefælledækning samt bidragsfri dækning og bidragsfritagelse. Prisen beregnes ud fra det tekniske grundlag og er fastsat med udgangspunkt i statistiske og matematiske forudsætninger.



Udgifter til gruppeordning dækker over gruppeinvalid- og gruppeulykkesforsikring samt forsikring mod visse kritiske sygdomme. Medlemmer dækket af gruppeliv betaler en fast præmie, som i 2012 udgør kr. 1.260.

Administrationsomkostningerne dækker over den daglige drift og i 2012 udgør de 2 % for livrentepension og 1 % for rate- og kapitalpension. Omkostningerne fratrækkes som en procentdel af pensionsbidragene. Dette betyder, at det enkelte medlem betaler et beløb, der forholdsmæssigt modsvarer de indbetalte pensionsbidrag. Herudover kommer en fast beløb i 2012 på kr. 30 pr. måned, som betales af alle medlemmer.

Depotværdien ultimo er det beløb, der står på din pensionsopsparing ved årets slutning.

Medlemsweb

DIP's Medlemsweb, der giver dig mulighed for at følge med i, hvordan din pension udvikler sig. Af Medlemsweb'en fremgår indbetalinger, dækninger og eventuelle pensioner under udbetaling (pensionerede medlemmer kan ikke se deres depot).

Pensionstilsagnet

DIP's primære produkt er livrenter. Derudover tegnes som supplement kapital- og ratepension. I det følgende er hovedvægten lagt på livrenteordningen.

Pensionstilsagnet viser din dækning ved død, invaliditet etc. samt forventet udbetaling ved pensionering. Pensionstilsagnet beregnes ud fra et teknisk grundlag baseret på en række forudsætninger om fremtidige renter, omkostninger, invaliditets- og dødsfaldsrisiko samt ægteskabs- og børnehypighed - alt under hensyn til alder og forventet levetid.

Det tekniske grundlag er fastsat af bestyrelsen i samråd med den ansvarshavende aktuar og er pensionskassens "regelsæt", når der skal beregnes pensionstilsagn og pensionshensættelser. Det tekniske grundlag skal meldes til Finanstilsynet.

Er der forskel på mænd og kvinders pension?

Pensionsordningerne i DIP beregnes på et unisex-grundlag, det vil sige, at der indgår fælles forudsætninger for mænd og kvinders levetid og risiko for invaliditet.

Tidligere indgik medlemmernes køn som en af forudsætningerne i beregninger af pensionerne. Men i 1998 vedtog Folketinget, at de kollektive arbejdsmarkedspensioner skal regnes med unisex-forudsætninger, hvor mænd og kvinder behandles ens.

Det tekniske grundlag

Lovgivningsmæssigt skal det tekniske grundlag være "betryggende", det vil sige, at den forventede levetid ikke må være for lav, grundlagsrenten ikke for høj etc.

Beregning af pensionstilsagn baseres på forudsætninger på tre kerneområder:

- Forrentning
- Omkostninger
- Biometriske forudsætninger (invaliditet, dødelighed etc.)

Forrentning

Beregningsforudsætningen er her grundlagsrenten. På Regulativ 1 og 2 er den på op til 4,5 %, mens den på Regulativ 3 og 4 er på op til 1,5 %.



Omkostninger

Beregningsforudsætningen er her, at der er anvendt 5 % af indbetalingen til administration.

Biometriske forudsætninger (invaliditet, dødelighed etc.)

Beregningsforudsætningerne er her befolkningsstatistiske forudsætninger om invaliditet, dødelighed etc.

Grundlagspension og tillægspension

Som resultat af pensionsvalget i 2006 består *den beregnede pension* for det enkelte medlem i dag af en *grundlagspension* og en *tillægspension*. Den beregnede pension udgør den samlede pension, som du kan forvente, hvis afkastet fortsat er rimeligt i fremtiden.

Grundlagspensionen

Grundlagspensionen er funderet, det vil sige, at der i pensionsberegningerne er inkluderet et beløb, der svarer til nutidsværdien af pensionstilsvarene. Grundlagspensionen beregnes ud fra det tekniske grundlag baseret på grundlagsrenten og en række forudsætninger om bl.a. dødelighed og invaliditet.

På Regulativ 3 og 4 beregnes grundlagspensionen ud fra et betinget grundlag med en grundlagsrente på op til 1,5 %. At grundlaget er betinget betyder, at pensionen kan sættes ned, hvis grundlagets forudsætninger ændres mere vedvarende, eller hvis gældende lovgivning ændres, jf. Regulativ 3 § 27.2 og Regulativ 4 § 16.2.

For medlemmer på Regulativ 4 optaget efter 31. marts 2011 og for bidragsstigninger, indskud og tilskrevet bonus på Regulativ 3 og 4 efter 31. marts 2011 er grundlagsrenten 0,5 %.

På Regulativ 1 og 2 er grundlagsrenten den rente, som medlemmernes årlige pension beregnes ud fra. Frem til 1997 var grundlagsrenten 4,5 %. I 1997 krævede lovgivningen, at den blev sat ned til 2,5 %. I 2000 blev den sat ned til 1,5 %, og den 1. april 2011 blev den igen sat ned til 0 % for bidragsstigninger, indskud og tilskrevet bonus. DIP har dermed medlemmer, der har flere forskellige grundlagsrenter.

Ændrede forudsætninger for beregning af grundlagspensionen

DIP's medlemmer lever længere end forudsat i pensionsberegningerne. Derfor indregner DIP pr. 1. november 2011 den øgede levetid i det tekniske grundlag og ændrer forudsætningerne for beregning af grundlagspensionen for alle medlemmer på Regulativ 3 optaget før den 1. juli 2009. For de øvrige medlemmer sker der ingen ændring.

De ændrede forudsætninger for beregning af grundlagspensionen får ingen konsekvenser for din samlede pension, pensionsprognose, depot eller udbetalte pension, fordi DIP ændrer på forholdet mellem grundlags- og tillægspensionen ved at øge tillægspensionens andel af den samlede pension.

Da tillægspensionen stiger, betyder de ændrede forudsætninger, at DIP fremover med kort varsel kan ændre på en større andel af din pension, hvis der sker ændringer i levetiderne eller afkastet.

Beregnet pension

På Regulativ 3 og 4 beregnes der udover grundlagspensionen også en pension på en højere rente på 4,5 %. Den højere rente giver en højere pension, og det er denne pension, der vises på pensionsoversigten. Denne rente kan ændres og fastsættes for et år ad gangen.

Ved udregning af den beregnede pension benyttes en rente på 4,5 %. Det betyder, at der i pensionsberegningen allerede er indregnet en fremtidig forventet forrentning på 4,5 %. Afkastet skal derfor være

højt for at kunne sikre en ekstra bonus udover dette - og dermed stigende pensioner.

Tillægspensionen

Tillægspensionen er forskellen mellem beregnet pension og grundlagspension. Modsat grundlagspensionen er tillægspensionen ufunderet. Det betyder, at der ikke på forhånd hensættes penge til dækning af tillægspensionen. Derimod betales tillægspensionen løbende af pensionskassens ufordelte reserver. DIP's ufordelte reserver består af pensionskassens egenkapital og kollektivt bonuspotentiale.

Tillægspensionen fastsættes for et år ad gangen og kan derfor justeres og eventuelt helt bortfalde, hvis f.eks. afkastet ikke lever op til forudsætningerne. I alle pensionsberegninger optræder tillægspensionen som en procentdel af de beregnede pensioner.

Pensionsprognose

På pensionsoversigten oplyses en pensionsprognose, der angiver nutidsværdien af pensionen ved 65 år ud fra en række forudsætninger. Disse forudsætninger kan ændre sig, og pensionsprognosen er derfor ikke bindende. Nogle af forudsætningerne er samfundsmæssige og gældende for hele pensionsbranchen, mens andre er fastsat af DIP. I de nedenstående tabeller er parametre fastsat af DIP markeret med en *.

I pensionsprognosen reguleres bidrag med inflationen, og pensionen opgøres til nutidsværdi ved tilbagediskontering tilsvarende med inflationen.

Generelle forudsætninger for branchen

Inflation	2 % p.a.
Arbejdsmarkedsbidrag	8 %
Pensionsafkastskat	15,3 %

Derudover anvendes renter og omkostninger til administration i prognoseperioden:

Forudsætninger for renter

• Regulativ 3 og 4	5,3 % *
• Regulativ 1 og 2	3,5 % *
• Rate- og kapitalpensioner på Regulativ 3	5,3 %
• Rate- og kapitalpensioner på Regulativ 4	
Aktiemax	5,8 %
DIP Vælger	5,3 %
Obligationsmax	4,3 %

De angivne renter er før skat.

Forudsætninger for omkostninger til administration

- Pensionsordning med løbende udbetaling
Omkostninger til administration udgør 2 % * af det månedlige bidrag og indskud.
- Rate- og kapitalpension
Omkostninger til administration udgør 1 % * af det månedlige pensionsbidrag og indskud.
- Faste omkostninger
Månedlig omkostning for alle medlemmer 30 kr. *

Investeringsomkostningerne udgør 0,5 % af depotværdien ultimo og fratrækkes i årets afkast før skat. Investeringsomkostningerne til rate- og kapitalpension på Regulativ 4 udgør:

Aktiemax	0,6 %
DIP vælger	0,5 %
Obligationsmax	0,3 %

Desuden anvendes individuelt beregnede priser for forsikringsrisici ved død og invaliditet, som bl.a. afhænger af det enkelte medlems alder, optagelsestidspunkt og indbetalinger til pensionskassen.

Ud over ovennævnte forudsætninger indgår gruppeforsikringspræmien på 105 kr. pr. måned.

Renter, omkostninger og pris for forsikringsrisiko fastsat af DIP er pensionskassens bonussatser i det indeværende år. De fastsættes hvert år af bestyrelsen og anmeldes til Finanstilsynet.

Den 1. januar 2010 blev der foretaget en omregning af prognoseydelse, så der nu tages højde for en forlænget levetid blandt DIP's medlemmer. Udgangspunktet var, at invalidedækningen og dermed også alderspensionen ved 65 år blev fastholdt. For medlemmer, der var over 65 år og endnu ikke pensionerede ved omregningen, blev alderspensionen ved næste hele alder fastholdt. For alle pensionerede medlemmer blev den udbetalte pension fastholdt.

Nye mål for omkostninger

På Medlemsweb'en kan du se dine omkostninger opgjort som henholdsvis årlige omkostninger målt i kroner (ÅOK) og årlige omkostninger målt i procent (ÅOP). Disse nøgletal er et supplement til de mere detaljerede oplysninger om omkostninger, som du allerede kender.

ÅOK og ÅOP viser de samlede omkostninger, som du betaler i løbet af et år. Både de direkte omkostninger som trækkes af indbetalingen, og de indirekte omkostninger som eksempelvis betales ud af investeringsafkastet.

ÅOK viser administrationsomkostninger og investeringsomkostninger. Som medlem betaler du ikke til DIP's egenkapital. ÅOP viser omkostningerne som en procent af pensionsordningens depot.

Under fanen "Depotoversigt" er ÅOK underopdelt i:

- Investeringsomkostninger.
- Administrationsomkostninger af gruppeforsikring (beløbet indgår i den samlede præmie for gruppeforsikringen på 1.260 kr.).
- Administrationsomkostninger (alle medlemmer af DIP betaler 30 kr. pr. måned).
- Administrationsomkostninger af bidrag (2 % af indbetalinger til løbende pensioner og 1 % af indbetalinger til rate- og kapitalpensioner).

Omkostningsmåler

Som led i arbejdet på at skabe større gennemsigtighed på pensionsmarkedet har alle pensionselskaber og pensionskasser fra 1. januar 2012 en omkostningsmåler på deres hjemmeside. Omkostningsmåleren er et beregningsværktøj, der viser selskabets omkostningsniveau under forskellige forudsætninger om størrelse og type af pensionsordning. Omkostningerne er opgjort efter en fastlagt branchestandard, hvilket gør omkostningsniveauet sammenligneligt på tværs af selskaberne. Beregn selv dine årlige omkostninger på dip.dk.

Pensionstillæg

Pensionstillægget er en ekstra udlodning af DIP's reserver udover, hvad der er anvendt til dækning af tillægspensionen. Det bliver udbetalt i år, hvor økonomien er god for at sikre en ensartet fordeling mellem yngre og ældre medlemmer af DIP.

Pensionstillægget afhænger af DIP's økonomi og størrelsen af de ufordelte reserver. Når reserverne gøres op, spiller en række forhold ind: Afkastet af DIP's investeringer, forventninger om øget levetid, medlemmernes forskellige grundlagsrenter og sikring af tillægspensionen. Rentens påvirkning af pensionsforpligtelserne indregnes også. Ud fra disse faktorer fastsætter DIP det pensionstillæg, der kommer til udbetaling.

Da tillægget således afhænger af DIP's samlede økonomi, er der ingen garanti for, at der kommer noget beløb til udbetaling. Det kan således også være nul, men det kan ikke være negativt.

Er der garanti i pensionstilsagnet?

Dette er blevet et ofte stillet spørgsmål i pensionsdebatten. Spørgsmålet om hvorvidt der er udstedt en garanti, afhænger af hvad der er aftalt. I pensionskasserne er grundlaget oftest de offentlige overenskomster mellem arbejdsgiverne og lønmodtagernes organisationer.

Helt overordnet giver det ikke megen mening med garantier i en pensionskasse. Her vil det jo være medlemmerne, der udsteder garantier over for hinanden - og ikke en ekstern ejer, som skal dække eventuelle underskud.

I dagligdagen modtager et overenskomstansat medlem derfor et pensionstilsagn ved optagelse i pensionskassen eller ved ændringer i løn- og ansættelsesforhold. Pensionstilsagnet er udtryk for den forventede størrelse på pensionen - og ikke udtryk for en garanti.

I dag optager DIP medlemmer med en grundlagsrente på 0,5 % - og denne grundlagsrente er betinget af en række forudsætninger om for eksempel fremtidigt afkast og udvikling i levetid. Hvis disse forudsætninger ikke opfyldes, kan pensionen sættes ned.

Tidligere var grundlaget ikke betinget af disse forudsætninger. Men for DIP betød pensionsvalget i 2006, at 95 % af medlemmerne valgte sig over på et nyt regulativ med en grundlagsrente på 1,5 % og et betinget tegningsgrundlag. Det vil med andre ord sige, at garantien er betinget, hvilket betyder, at pensionstilsagnene sættes ned, hvis visse betingelser i regulativet er opfyldt, se afsnittet "Pensionstilsagnet".

Så selv om der ikke er udstedt egentlige garantier for dette, er det DIP's ambition fortsat at udbetale pensioner mindst på niveau med de beregnede pensioner, der optræder i medlemmernes pensionsoversigter.

Bonus

Bonus er en fordeling af det eventuelle overskud, der fremkommer ved et bedre faktisk forløb end forudsat ved beregning af grundlagspensionen. Det kan være lavere omkostninger, bedre risikoforløb og et godt afkast.

Der er helt faste regler, som fastlægger, hvordan overskuddet skal fordeles. Medlemmerne får deres andel af overskuddet fordelt i forhold til, hvor meget det enkelte medlem har bidraget til overskuddet.

Reglerne for fordeling af overskuddet findes i Finanstilsynets bekendtgørelse om kontribution. Heri fastlægges det, at **alle** medlemmer skal behandles rimeligt, og at man ikke må tilgodese særlige grupper (f.eks. aldersgrupper). Samtidig skal man ved fordelingen tage højde for risikoen på grundlaget for det enkelte medlems pensionsordning.

Den del af overskuddet, der ikke går til direkte bonus, overføres til det kollektive bonuspotentiale. Det kollektive bonuspotentiale er pensionskassens ufordelte reserver sammen med egenkapitalen, og det er med til at sikre, at pensionskassen kan udbetale de beregnede pensioner. Det kollektive bonuspotentiale opbygges i gode år til brug i dårlige år.

I DIP er det kun livrenteordningen, som er bonusberettiget og derved omfattet af kontributionsprincippet. Rate- og kapitalpensioner er ikke bonusberettigede, idet de forrentes med det faktiske afkast, omkostningerne svarer til de faktiske omkostninger, og der er ingen forsikringsdækning. Livrenteordningen er et såkaldt gennemsnitsrenteprodukt, mens rate- og kapitalpension er markedsrenteprodukter. Læs mere på **www.fogp.dk**

DIP's bestyrelse har vedtaget målsætningen for bonuspolitikken, som er en vejledning til fordeling af overskuddet i DIP.

Målsætningerne for bonuspolitikken er:

- Alle medlemmer skal behandles rimeligt i DIP. Medlemmerne får en forrentning, som afspejler pensionsordningens risiko - indtil videre mindst 4,5 % om året. Overskud fordeles ved at give bonus.
- Alle medlemmer skal have sikkerhed for, at fordelingen af de økonomiske reserver er retfærdig. Medlemmerne får andel i de afkast, som DIP opnår. Fordelingen af afkastet skal være retfærdigt, og der arbejdes hele tiden på at begrænse den omfordeling, som aldrig helt kan undgås i en pensionsordning.
- Alle medlemmer får andel i det økonomiske resultat i forhold til størrelsen af opsparingen. Medlemmernes andel af årets resultat afhænger udover størrelsen af pensionsopsparingen også af DIP's samlede risikoforløb.
- Pensionerede medlemmer skal have andel i de reserver, de har været med til at opbygge. Der tages hensyn til, at reserverne svinger fra år til år, men pensionerede medlemmer skal have en andel af reserverne udbetalt sammen med pensionen. Pensionstillægget er med til at sikre dette.
- Der skal være reserver nok til at sikre værdien af pensionerne og en aktiv investeringspolitik. Reserverne i DIP er store med den nye pensionsordning. I takt med udviklingen på markedet vil reserverne svinge op og ned, og de vil i perioder kunne udgøre mere end 50 % af de samlede aktiver.

DIP har sunde og raske medlemmer

DIP har et markant godt invalideforløb, og kun få medlemmer bliver nødt til at gå på invalidepension.

Ingeniører er en af de grupper i befolkningen, som lever længst. I de senere år er levetiden for vores medlemmer fortsat steget som resten af befolkningen. Isoleret set er det glædeligt, at medlemmerne lever længere, men for pensionskassen har det en bagside. De fleste af de pensioner, som DIP udbetaler, er livrenter, det vil sige, at de udbetales så længe, medlemmet lever. Og når medlemmerne lever længere end beregnet, skal pensionerne også udbetales længere end forudsat i det tekniske grundlag. På den anden side er udgifterne til invaliditet meget lave på grund af medlemmernes lave invaliditet.

Det har dog været nødvendigt at tage højde for en længere gennemsnitlig levetid, og DIP introducerede i 2011 et nyt tegningsgrundlag, der bedre udtrykker medlemmernes forventede levetid og dermed pensionernes størrelse.

Individuel pensionsafkastskat (PAL-skat)

Fra 1. januar 2010 er der sket en omlægning af pensionsafkastskatten fra selskabsniveau til individniveau for at ligestille pensionsselskaber i andre EU-lande med pensionsselskaber i Danmark. Det betyder, at DIP fremover skal opgøre pensionsafkastbeskatningen for hvert enkelt medlem individuelt og afregne denne til SKAT.

Beskatningen er uændret

Omlægningen vil overordnet ikke ændre ved pensionsafkastbeskatningen. Der vil fortsat også være en beskatning på selskabsniveau, og målsætningen er, at den samlede beskatning for et pensionselskab og medlemmerne er uændret i forhold til reglerne fra før 2010.

Den individuelle pensionsafkastskat

DIP skal hvert år opgøre din individuelle pensionsafkastskat og indbetale beløbet til SKAT.

Der skal tages højde for følgende korrektioner i skattegrundlaget:

- Der fradrages en andel svarende til den del af depotet, der var sparet op 1. januar 1983. Denne andel er friholdt for pensionsafkastskat og beregnes ved årets udgang.
- Der tillægges i ordninger med gennemsnitrente en forholdsmæssig andel af den del af DIP's udgifter til forsikringsdækning og administration, der ikke bliver dækket af medlemmernes bidrag til forsikringsdækning og administration. Denne korrektion bliver først gjort op, når regnskabstal for indkomståret foreligger og kommer derfor først med i depotregnskabet for det følgende år.

Fritagelse for pensionskunder i udlandet

Medlemmer, som ikke er fuldt skattepligtige i Danmark eller er hjemmehørende i udlandet efter en dobbeltbeskatningsaftale, kan ved ansøgning til SKAT blive fritaget for at betale individuel pensionsafkastskat. Ansøgningsskemaet findes på www.skat.dk

Hvis man igen bliver fuldt skattepligtig i Danmark, har man pligt til at give SKAT og DIP besked, så der igen kan blive trukket pensionsafkastskat fra depotet.

Ved ophævelse og overførsel

Hvis du ophæver din pensionsordning, afregner DIP skyldig pensionsafkastskat efter gældende regler. Hvis pensionsafkastskatten er negativ ved ophævelsen, kan den udbetales under hensyn til visse begrænsninger i loven.



Hvis du overfører din ordning til et andet selskab, afregner DIP som hovedregel ikke pensionsafkastskat, men sender oplysninger om pensionsafkastskat til modtagende selskab, som sørger for endelig afregning.

Pensioner og regnskab

DIP er 100 % ejet af medlemmerne. Modsat de kommercielle pensionselskaber, hvor ejerne/aktionærerne skal have deres del af kagen, tilfalder hele overskuddet i DIP medlemmerne.

DIP's formål er at sikre medlemmerne de højest mulige pensioner. Pensionskassens formue er investeret i aktier, obligationer og fast ejendom med den målsætning at give det bedst mulige afkast. Formuen, som er medlemmernes penge, er i regnskabet delt op i tre "grupper": pensionshensættelserne, som er nutidsværdien af alle pensionstilsagnene og de ufordelte reserver, som udgør hhv. kollektivt bonuspotentiale og egenkapital.

Markedsværdien af pensionshensættelserne

DIP's største risiko er ikke at kunne leve op til sine pensionsforpligtelser. Derfor beregnes pensionsforpligtelserne dagligt og opgøres til markedsværdi.

Markedsværdien beregnes med brug af opgørelsesrenten til beregning af nutidsværdien af alle pensionstilsagnene. Opgørelsesrenten fastsættes dagligt af Finanstilsynet. Konsekvensen af denne beregning er, at hvis opgørelsesrenten falder og bliver lavere end grundlagsrenten, vil nutidsværdien af pensionstilsagnene stige. Det vil så medføre, at pensionshensættelserne øges.

Er opgørelsesrenten omvendt højere end grundlagsrenten, kan pensionshensættelserne mindskes, da det vil medføre en lavere nutidsværdi af pensionshensættelserne. Men for denne situation gælder det, at man ikke kan hensætte lavere beløb end de retrospektive hensættelser (summen af medlemmernes depotværdier). Det er Finanstilsynets regnskabsregler, som bestemmer dette. Derfor vil forskellen mellem markedsværdien og de retrospektive hensættelser blive fordelt på bonuspotentialerne.

Opgørelse i regnskabet

Reglerne for opgørelse af pensionshensættelserne er med årene blevet strammet betydeligt. Tidligere blev hensættelserne opgjort som værdien af medlemmernes indbetalinger. Denne opgørelse skal stadig laves, og den optræder i regnskabet som "*Retrospektive hensættelser*".

Men som omtalt ovenfor, skal der nu også laves en *markedsværdiopgørelse* af hensættelserne. Markedsværdiberegningen er baseret på tre elementer:

- Markedsværdien af de **garanterede ydelser**, som er nutidsværdien af de udestående pensionstilsagn, diskonteret med opgørelsesrenten.
- **Bonuspotentiale på hvilende pensioner**, som er forskellen mellem markedsværdien af de pensionstilsagn, som medlemmerne ville få ved overgang til hvilende medlemskab og medlemmernes indbetalinger.
- **Bonuspotentiale på fremtidige bidrag**, som er en parallel opgørelse, blot vedrørende fremtidige bidrag og ikke allerede foretagne indbetalinger.

Grundlagspensionen for DIP's medlemmer regnes i dag på hhv. 0,5 % og 1,5 %. Ved udgangen af 2011 er de beregnede (og de udbetalte) pensioner næsten 50 % større end grundlagspensionen. Det er grundlagspensionen, som er udgangspunkt for beregning af pensionshensættelserne og de retrospektive hensættelser.

Der er i regnskabet kun hensat til dækning af grundlagspensionen (som en markedsværdi). Tillægspensionen er dækket af de ufordelte reserver. Bonuspotentiale på hvilende pensioner kan anvendes til dækning af tab på aktiverne, hvis kollektivt bonuspotentiale er opbrugt.

Forskel mellem tegningsgrundlag og markedsværdigrundlag

Det er vigtigt ikke at blande spørgsmålet om tegningsgrundlaget sammen med markedsværdigrundlaget. Disse to størrelser er meget forskellige.

Når man ser på det tekniske grundlag tages der udgangspunkt i grundlagspensionen, da tillægspensionerne som nævnt ikke indgår i regnskabet. Det tekniske grundlag for grundlagspensionerne kan populært siges at være udtryk for beregningen af det "løfte", som pensionskassen giver det enkelte medlem. Det skal normalt være meget forsigtigt, og DIP har derfor revideret det løbende gennem forskellige tegningsgrundlag over tid: G82, DIP06, DIP09 og DIP11.

Markedsværdigrundlaget er udtryk for det "bedste skøn" over værdien af pensionsforpligtelserne til markedsværdi, hvis en anden part skulle overtage dem. Det er derfor ikke så "forsigtigt" som tegningsgrundlaget men det bedste skøn for, hvordan pensionsforpligtelserne kan opgøres. Det er markedsværdigrundlaget, som fremgår af regnskabet.

Hvor stor er risikoen i en pensionskasse?

Pensionskasser og forsikringselskaber er underlagt solvenskrav, der til enhver tid skal være opfyldt. Finanstilsynet overvåger, bl.a. ved hjælp af nedenfor beskrevet trafiklys, at kravene overholdes, og de fornødne reserver er på plads. Dette er med til at beskytte medlemmerne/kunderne i situationer som den finanskrisen, vi var igennem i 2008/09.

For DIP er det vigtigt at fremhæve, at pensionsvalget i 2006 har medført, at pensionskassen står bedre rustet til at klare de store fald på markederne, som vi i dag er vidne til. I dag har langt størstedelen af DIP's medlemmer en ordning, som er baseret på en lav grundlagsrente.

Risikoen for, at DIP kommer i solvensproblemer, vurderes fortsat som lav, og hertil kommer, at DIP har en stor egenkapital, som hjælper med til at sikre medlemmernes pensioner.

I forhold til Finanstilsynets opgørelse af risikoen i form af de såkaldte trafiklys, hvor farven angiver den risiko, som pensionselskabet har, er DIP fortsat i solidt grønt lys. Trafiklysene er grønne og røde.

DIP er stadig robust, selv om reserverne er blevet mindre i den forløbne tid - og pensionskassen forventer både at kunne udbetale gode pensioner til de nuværende og fremtidige pensionerede medlemmer.

Finanstilsynets trafiklys

Finanstilsynet skal løbende vurdere pensionskassers og forsikringselskabers investeringsrisiko i forhold til kravet om egenkapital. Hertil bruger Finanstilsynet bl.a. de såkaldte trafiklys. Trafiklysene måler den økonomiske modstandskraft over for en på forhånd defineret negativ finansiel udvikling, som kan tænkes at indtræde, men som ikke er indtrådt.

Rødt lys betyder, at selskabet ikke har tilstrækkelig egenkapital til at imødegå en nærmere bestemt negativ udvikling i renter og kurser. Kommer et selskab i rødt lys, vil det medføre drøftelser om tiltag med Finanstilsynet. Grønt lys betyder, at selskabet er finansielt rustet til at klare negative udviklinger på finansmarkederne.

Alle forsikringselskaber og pensionskasser skal kvartalsvis indberette farven på deres trafiklys.

Solvens

Hvad er solvenskrav?

Solvens er et udtryk for egenkapitalens størrelse i forhold til hensættelserne - det vil sige et selskabs økonomiske styrke. Solvenskravet måles i kroner og er et krav til størrelsen af den buffer af ansvarlig kapital, der som minimum skal være til stede, for at et selskab er rustet til at imødegå finansielle udsving på aktie- og obligationsmarkederne og for at sikre, at pensionstilsagnene til medlemmerne kan indfries. Som før omtalt skal DIP opgøre nutidsværdien af sine fremtidige pensionsforpligtelser og på ethvert givet tidspunkt være i stand til at udbetale disse. Det vil altså sige, at DIP skal have aktiver, der svarer til nutidsværdien af de fremtidige pensionsforpligtelser.

Solvenskravene har altså stor betydning for, hvordan et selskab kan agere og samtidig leve op til de stillede krav - både fra Finanstilsynet og fra selskabet selv, se afsnittet "Individuel solvens". Hvis et selskab er presset på egenkapitalen, er det f.eks. nødt til at være tilbageholdende med at tage store investeringsrisici.

Solvenskravene er, som beskrevet nedenfor, blevet strammet gennem tiden, og DIP og andre pensionskasser og forsikringselskaber er nu ved at forberede sig på Solvens 2, der forventes indført i 2013. Solvens 2 er et fælles EU regelsæt om solvens og risikostyring for forsikrings- og pensionssektoren. Tanken med Solvens 2 er i korte træk, at solvenskravene skal afspejle de risici, som det enkelte selskab har taget.

De nye solvenskrav vil bl.a. stille endnu større krav til pensionskassers og forsikringselskabers egenkapital. Her er DIP godt rustet takket være omvalget i 2006, hvor medlemmerne valgte sig over på fleksible pensionsordninger med en lavere, betinget grundlagsrente. Dette resulterede i en markant øgning af DIP's reserver til dækning af solvens, og risikoen for at DIP kommer i solvensproblemer er derfor meget lav.

Individuel solvens

Som en forløber til ovennævnte Solvens 2 har pensionskasser siden 2008 skulle opgøre individuelt solvensbehov. Beregningen er internt baseret - det er altså op til den enkelte pensionskasse at vælge opgørelsesmetoden, som dog skal inkorporere alle væsentlige risici som de biometriske risici, markedsrisici etc. Det individuelle solvensbehov er altså pensionskassens egen opgørelse over hvor meget kapital, der skal være til rådighed i forhold til de risici, som pensionskassen har påtaget sig. Kravet til egenkapitalens størrelse er strammet i forhold til tidligere, og dette presser pensionskasser med høje garantier.

Nye krav - solvens 2

Finanskrisen har medført, at der i de kommende år vil blive indført skærpede krav fra politisk side til den finansielle sektor. For DIP og andre pensionskasser og forsikringselskaber vil kravene bl.a. udmønte sig i indførelsen af Solvens 2, hvor DIP forventer øgede krav til reserverne.

Modellen er en udbygning af individuel solvens og stiller øgede krav til intern risikostyring.